

## اپوزیسیون چندپاره جمهوری اسلامی

به قلم عطا هودشتیان (fa/experts/ta-hwdshytyan/)

۱۲ فوریه ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English /policy-analysis/fractured-opposition-islamic-regime/)

(ar/policy-analysis/almaradt-almnqsmt-bwjh-alnzam-alaslamy/)

درباره نویسنده

عطا هودشتیان (fa/experts/ta-hwdshytyan/)

دکتر عطا هودشتیان استاددار و مدیر پژوهش مفیم تورنتو است و از اعضای هیات مدیره گروه «کتابخانه برای دموکراسی در ایران» (https://cdi-org.ca) است



تحلیل کوتاه

### اپوزیسیون ایران خود را به‌خوبی با جنبش اعتراضی جاری همسو کرده است اما هنوز نتوانسته ثابت کند قادر به ایفای نقش سازمانی یا رهبری در اعتراضات آینده خواهد بود

اعتراضات «زن زندگی آزادی» که جان باختن مهسا (ژینا) امینی در بازداشت گشت ارشاد ایران جرقه آن را زد به رغم تلاش گسترده رژیم برای سرکوب اعتراضات موجب همبستگی بی‌سابقه و مطالبه تغییر شده است

گرچه برخی تحلیل‌گران (https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2022-12-16/democratic-pro-us-iran-will-lead-mideast-over-gulf-arabs?leadSource=verify%20wall) گفته

(https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2022-12-16/democratic-pro-us-iran-will-lead-mideast-over-gulf-arabs?leadSource=verify%20wall) )

اند (https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2022-12-16/democratic-pro-us-iran-will-lead-mideast-over-gulf-arabs?leadSource=verify%20wall)

فقط در صورتی می‌تواند رخ دهد که مطالبات دارای مرکزی برای رهبری باشد: یک رهبری ملی متشکل از افراد و گروه‌های متنوع و نماینده اپوزیسیون ایران، بعد از حدود پنج ماه از آغاز اعتراضات به نظر می‌رسد نیروهای

اپوزیسیون رژیم قادر به ایجاد چنین مرکزی برای رهبری یا کمک نتیجه‌بخش به جنبش خیابان نیستند

گروه‌های اپوزیسیون مخالف جمهوری اسلامی را می‌توان در شش دسته طبقه‌بندی کرد: گروه‌های قومی ملی‌گرایان سلطنت‌طلبان چپ‌گرایان مسلمانان مترقی و (https://english.mojahedin.org) سازمان

(https://english.mojahedin.org) (https://english.mojahedin.org) (https://english.mojahedin.org) (https://english.mojahedin.org) (https://english.mojahedin.org) (https://english.mojahedin.org) (https://english.mojahedin.org)

(https://english.mojahedin.org) ایران (https://english.mojahedin.org)

حتی درون این دسته‌ها تنوع زیادی در ایدئولوژی و ساختار وجود دارد در میان گروه‌های قومی احزاب کردی معمولاً تأثیرگذارتر بوده‌اند یعنی (https://pdki.org/english) حزب (https://pdki.org/english)

(https://pdki.org/english) (https://pdki.org/english) (https://pdki.org/english) (https://pdki.org/english) (https://pdki.org/english) (https://pdki.org/english) (https://pdki.org/english)

از جمله سازمان‌های مدعیان خلق ایران (اکثریت (http://fadai.org/index.html) ) حزب (https://www.komalainternational.org) کومله (https://www.komalainternational.org) در میان ملی‌گرایان جبهه ملی و جریانات مرتبط با آن جزو مهم‌ترین‌ها هستند جناح «چپ» ایران قدری متنوع‌تر است

(https://www.bepish.org/sarsokhan) (https://www.bepish.org/sarsokhan) (https://www.bepish.org/sarsokhan) (https://www.bepish.org/sarsokhan) (https://www.bepish.org/sarsokhan) (https://www.bepish.org/sarsokhan) (https://www.bepish.org/sarsokhan)

توده (https://www.tudehpartyiran.org) ایران (https://www.tudehpartyiran.org) (https://www.tudehpartyiran.org) (https://www.tudehpartyiran.org) (https://www.tudehpartyiran.org) (https://www.tudehpartyiran.org) (https://www.tudehpartyiran.org)

(http://www.jomhuri.com/en/) (http://www.jomhuri.com/en/) (http://www.jomhuri.com/en) (http://www.jomhuri.com/en) (http://www.jomhuri.com/en) (http://www.jomhuri.com/en) (http://www.jomhuri.com/en)

(http://www.jomhuri.com/en) خواهان (http://www.jomhuri.com/en) ایران

این در مورد سلطنت‌طلبان هم صادق است دسته‌ای که متشکل از تعداد زیادی از گروه‌های کوچک و بزرگ است برخی حامی شاهزاده رضا پهلوی و دیگران مخالف او شناخته شده‌ترین نهاد پادشاهی‌خواه حزب

مشروطه ایران (لیبرال (https://www.iranncpi.net) (https://www.iranncpi.net) (https://www.iranncpi.net) دمکرات (https://www.iranncpi.net) ) است اما سازمان‌های پادشاهی‌خواه جدید از جمله (https://irannovin.party) حزب

(https://irannovin.party) (https://irannovin.party) (https://irannovin.party) (https://irannovin.party) (https://irannovin.party) (https://irannovin.party) (https://irannovin.party)

تاسیس کرده است در بحبویه اعتراضات سال‌های اخیر تاسیس شده‌اند

همچنین مسلمانان مترقی مخالف رژیم به چندین جریان و گروه به عقاید متضاد درباره نظام اسلامی تقسیم شده‌اند اصلاح‌طلبان که قبلاً خواهان ایجاد اصلاحات با حفظ رژیم فعلی بودند وقتی از رژیم روگردان

می‌شوند معمولاً در این دسته قرار می‌گیرند جدیدترین نمونه میرحسین موسوی است نخست‌وزیر سابق جمهوری اسلامی که در (https://www.zeitoons.com/109112) نامه

(https://www.zeitoons.com/109112) اخیر خود نوشت که معتقد است اصلاح رژیم غیرممکن است وجود نگرش‌های مشابه آن در داخل ایران کاملاً مشهود است

اپوزیسیون ایران همچنین شامل تعداد زیادی از چهره‌های تأثیرگذار است کسانی که لزوماً همسو با هیچ حزبی نیستند و با وجود این همزمان با رژیم مخالفت کرده‌اند از جمله این چهره‌ها می‌توان به شاهزاده رضا

پهلوی مسیح علی‌نژاد حامد اسماعیل‌پوری علی کیمی شیرین عبادی نازنین بنیادی و مولوی عبدالحمید امام جمعه اهل سنت زاهدان اشاره کرد علاوه بر این فهرست بسیاری از نویسندگان تأثیرگذار روشنفکران

هنرمندان و فعالان هم هستند که علناً با نظام اسلامی مخالفت کرده‌اند و صداهای مخالف آنقدر زیادند که نمی‌توان همه را برشمرد

این گروه‌بندی‌ها از مدت‌ها پیش فاقد هماهنگی بوده‌اند هم در داخل خود و هم با گروه‌های دیگر هرچند همه آن‌ها در مخالفت‌شان با رژیم توافق دارند اختلافات‌شان در نحوه حل معمای جاری و در اتخاذ استراتژی

مبارزه مشترک مانع همبستگی می‌شود

فقدان هماهنگی بین صداهای اپوزیسیون به‌ویژه در جریان اعتراضات اخیر مشهود بوده است در حالی که گروه‌های ترکیبی مثل (https://shora.org/english) شورای (https://shora.org/english)

(https://shora.org/english) (https://shora.org/english) (https://shora.org/english) (https://shora.org/english) (https://shora.org/english) (https://shora.org/english) (https://shora.org/english)

گرفته‌اند شواهدی اندکی وجود دارد که نشان دهد اعتراضات جاری به شکلی از سوی یکی از گروه‌های اپوزیسیون سازمان‌دهی و هماهنگ شده است در واقع معلوم نیست معترضان تا چه اندازه به کدام پیام

اپوزیسیون توجه کرده باشند

هرچند گروه‌های اپوزیسیون اغلب به طور علنی از میل خود برای سرنگونی نظام اسلامی سخن گفته‌اند به نظر نمی‌رسد اجماعی بر سر این نکته وجود داشته باشد که سرنگونی چه صورتی باید داشته باشد مثلاً حتی

در مواردی که معترضان در خیابان‌ها صریحاً از سلطنت برای بعد سرنگونی دفاع کرده‌اند به نظر نمی‌رسد که نهادهای فعال اپوزیسیون طرفدار پادشاهی در سازمان‌دهی یا تشویق چنین مطالباتی هیچ نقشی ایفا کرده

باشند

#### دو ناکارآمدی

در سازمان‌دهی و رهبری اعتراضات جاری در ایران به نظر می‌رسد که اپوزیسیون با تأخیر عمل کرده و از اعتراضات در جریان عقب افتاده است در حالی که اعتراضات کماکان چند گام جلوتر بود این پدیده دو کاستی

قدیمی گروه‌های اپوزیسیون ایران را نشان می‌دهد:

۱) اختلافات درون‌گروهی که ویژگی شاخص تلاش‌ها برای هماهنگی درونی و بیرونی بوده است

۲) شیوهی که این اختلافات منجر به عقیم‌شدن تلاش گروه‌های اپوزیسیون برای ایجاد رهبری می‌شود که قادر به هدایت جنبش مردمی در ایران باشند

این عدم هماهنگی معلول عوامل متفاوت است از یک طرف گروه‌های اپوزیسیون به ایدئولوژی‌های خود محدود هستند مثلاً در مورد سازمان مجاهدین خلق باور بسیار محکمی به رهبری سازمان و اهداف مجاهدین

وجود دارد طوری که آن‌ها خود را تنها رهبر سازمانی انقلاب آینده ایران می‌بینند در نتیجه آن‌ها هیچ نیازی به ائتلاف با دیگر نیروها یا حتی هماهنگی برای اعتراضات نمی‌بینند مجاهدین خلق به رغم اینکه شاید





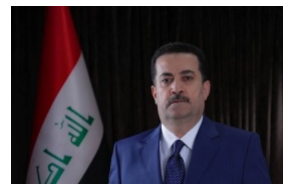
BRIEF ANALYSIS

## Washington Should Sanction Officials Obstructing the Beirut Port Investigation

فوريه ۲۰۲۳ ۱۷

Hanin Ghaddar

(/policy-analysis/washington-should-sanction-officials-obstructing-beirut-port-investigation)



تحليل کوتاه

## السودانى و تعادل شکننده میان تهران و واشنگتن

فوريه ۲۰۲۳ ۱۷

ديويد شنكر

(/policy-analysis/alswdany-w-tadl-shknndh-myan-thran-w-washngtn/)

### TOPICS

[\(fa/policy-analysis/amwrdakhly-ayran/\)](/policy-analysis/amwrdakhly-ayran/) امور داخلی ایران [\(fa/policy-analysis/dmkasy-w-aslah/\)](/policy-analysis/dmkasy-w-aslah/) دموکراسی و اصلاح [\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

[\(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/\)](/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی [\(fa/policy-analysis/syast-kharjy-ayran/\)](/policy-analysis/syast-kharjy-ayran/) سیاست خارجی ایران [\(fa/policy-analysis/aqtsad-ayran/\)](/policy-analysis/aqtsad-ayran/) اقتصاد ایران

### REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/khawmyanh/\)](/policy-analysis/khawmyanh/) خاورمیانه [\(fa/policy-analysis/ayran/\)](/policy-analysis/ayran/) ایران